

PINKSTEREN
30 MEI
2020

OUDE KERK
HELVOIRT
19.00 UUR

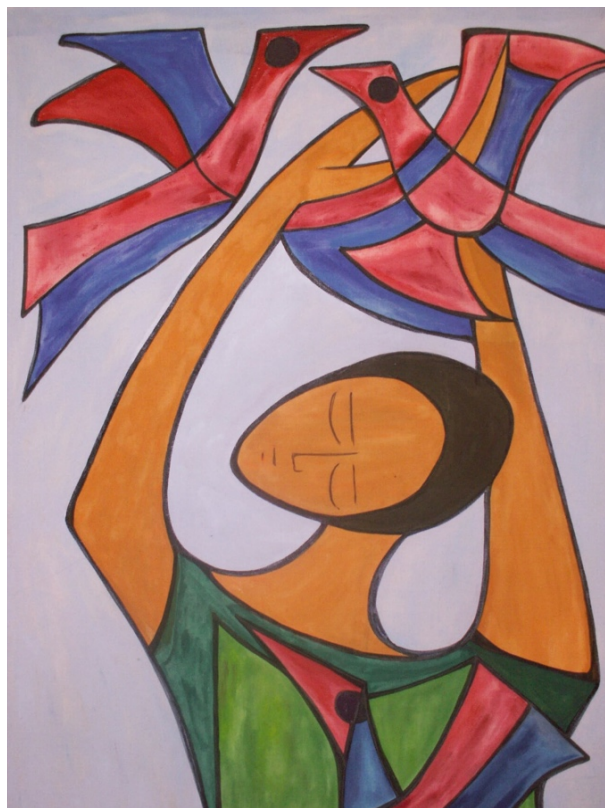
OPEN KERK

HELVOIRT

PINKSTEREN

ZATERDAG

30 MEI 2020

AANHEF

lied

G. *Waar is de God gebleven
die blies in het begin
een sterke stroom van leven
de nieuwe wereld in?*

*Waar is de God gebleven
die mee op uittocht ging
en als een vuur kwam zweven
in hun herinnering?*

*Waar is de God gebleven
die van de Christus uit
het volk is bijgebleven
als vreemd bekend geluid?*

BEGROETING

Vandaag is het Pinksteren, het feest van de Geest. Ons woordje 'geest' is de vertaling van een Hebreeuws woord dat ook 'adem' en 'wind' betekent. Geest is de kracht waarmee God inwerkt op het leven en denken van mensen. Gods Geest geeft ons levenskracht en bezielt ons om alles wat dor en doods is, nieuw leven in te blazen. Welkom bij deze pinksterviering, niet samen op dezelfde plek, maar op afstand van elkaar. Toch sterk met elkaar verbonden, in Gods naam.

G. *Misschien gaat Hij verscholen
en wacht Hij heel bedeesd
tot wij op hete kolen
getuigen van zijn Geest.*

SCHULD BEKENNEN

Waak over je gevoelens ...
't worden je gedachten.

Ik zal de Vader vragen jullie een andere
pleitbezorger
te geven, die altijd bij je zal zijn:
de Geest van de waarheid. De wereld kent hem niet
en ziet hem niet. Jullie kennen hem wel,
want hij woont in jullie en zal in jullie blijven.
(Johannes 14:16-17)

OPEN KERK

HELVOIRT

Waak over je gedachten ...
't worden je woorden.

Waak over je woorden ...
't worden je daden.

Waak over je daden ...
't wordt gewoonte.

Waak over je gewoonten ...
't wordt je geweten.

Waak over je geweten ...
het is je hele wezen.

Schoten wij tekort,
het zij ons vergeven.

BEZINNING

*Dat eerlijk volk het pleit verliest
Dat niemand voor de arme kiest:
is niet in de geest van God.*

V. Dagelijks ervaren wij nu meer dan anders
hoe kwetsbaar we zijn, hoe broos ons bestaan,
en hoezeer wij verweven zijn met elkaar.

*Dat wij lijdzaam zien het kwaad,
niemand, niemand stelt een daad:
is niet in de geest van God.*

V. Door de crisis beseffen wij meer dan ooit
hoe cruciaal de wereld van de zorg is.
Dankbaar denken wij aan wie werkzaam zijn
in de gezondheidszorg en de zielzorg,
in de thuiszorg en de mantelzorg.

*Dat wij dulden heel gewis
dat er hoop noch toekomst is:
is niet in de geest van God.*

V. Zorg hoort bij het hart van ieders bestaan.
Zorg omvat alles wat wij ondernemen
om een betere wereld voor elkaar te krijgen
waarin het goed is om te leven.

*Geesteloosheid zonder meer
Niet op zoek naar ommekeer:
Is niet in de geest van God.*

GEBED

V. Houd ons vurig gaande,
ook al weten we de weg niet –
licht ons bij, wanneer we
het spoor bijster raken –

sterk ons vertrouwen, juist
wanneer het visioen verbleekt –
laat ons ontvlammen, juist
wanneer het vuur overal dooft –

Gij diep in ons,
Gij met ons op weg
nu en straks. Amen

LIED

*De geest des Heren heeft
een nieuw begin gemaakt,
in al wat groeit en leeft
zijn adem uitgezaaid.*

*De geest van God bezielt
die koud zijn en versteend,
herbouwt wat is vernield,
maakt één, wat is verdeeld.*

EERSTE LEZING

Handelingen 2: 1-11

Het was Pinksteren, nog vroeg in de morgen. Jezus' volgelingen zaten, beducht voor de buitenwereld, op één en dezelfde plek samengeklit. Plotseling kwam er een geruis van boven dat aanzwol tot een geweldige windvlaag en heel het huis vulde waar zij waren. Zij zagen hoe tongen van vuur zich op hen neerzetten. Ze stroomden allemaal vol met heilige Geest en ze begonnen in verschillende talen te spreken zoals de Geest hun ingaf.

In Jeruzalem woonden toen Joden die afkomstig waren uit ieder volk op aarde. Toen dat geraas geluid

opkwam liepen ze te hoop en waren verbijsterd omdat ieder van hen in zijn eigen moedertaal werd aangesproken. Buiten zichzelf van verbazing zeiden ze: ‘die daar aan het woord zijn komen allemaal uit Galilea. Hoe kan het dan dat ieder van ons zijn eigen moedertaal te horen krijgt? Párten, Méden, Elamiéten, mensen uit Póntus, Ásia, Egýpte en Líbië en ook hier woonachtige Romeinen, Kretenzen en Arabieren – wij allen horen hen in onze moedertaal spreken over God en Goed.’ Maar er waren er ook die spottend zeiden: ‘Allemaal dronkenmanspraat.’

LIED

*Wij zijn in hem gedoopt,
hij zalft ons met zijn vuur.
Hij is een bron van hoop
in alle dorst en duur.*

*Wie weet vanwaar hij komt,
wie wordt zijn licht gewaar?
Hij opent ons de mond
en schenkt ons aan elkaar.*

HET EVANGELIE

Johannes 20:19-23

In de avond van de eerste dag van de week hielden Jezus' volgelingen de deuren goed gesloten uit vrees voor de Joden. Ineens kwam Jezus binnen, ging tussen het in staan en zei: ‘Vrede voor jullie.’ Na deze woorden toonde hij hun zijn handen en zijn zijde. Zijn volgelingen waren blij hem te zien. Weer zei Jezus: ‘Vrede voor jullie. Zoals de Vader mij gezonden heeft, zo zend ik jullie. Hij blies over hen en zei: ‘Wees bezielde van de helende geest. Vergeef elkaar, dan delft het kwaad het onderspit. Vergeef je elkaar niet, dan blijft het kwaad je achtervolgen.’

LIED

*De Geest die ons bewoont,
verzucht en smeekt naar God,
dat hij ons in de Zoon
doet opstaan uit de dood.*

*Opdat ons leven nooit
in weer en wind bezwijkt,
kom, Schepper Geest, voltooi
wat gij begonnen zijt.*

OVERWEGING

Pinksteren is het feest van de Geest. Maar wie de Geest is en waar die voor staat, is niet in een-twee-drie in woorden te vatten. In de Bijbel speelt de Geest al een grote rol in het Oude Testament, ver voor de tijd van Jezus. In het Hebreeuws staat daar dan het woordje *ruach*, en dat betekent: adem, wind. Niet met het blote oog te zien, maar wel te horen en te voelen. Mijn onvergetelijke leermeester Piet Schoonberg zei het nog beter: de Geest, zei hij, dat is God-in-je-rug. Want de Geest stuwt ons voort, zonder dat je er oog in oog mee komt te staan; het is een bezielende, levenschenkende en bevrijdende kracht. Omdat *ruach* een vrouwelijk woord is, kun je ook zeggen dat de Geest de vrouwelijke kant van God laat zien: zij koestert en verwarmt ons, maakt recht wat krom is, schoon wat vuil is en geneest wie gebroken is.

Meestal spreken we van de heilige Geest. Dat doen we om de goede Geest te onderscheiden van slechte, ziekmakende geesten die het leven verpesten en de gemeenschap ontregelen. Dat er zulke verraderlijke krachten niet alleen rondspookten in het verre verleden, weten we sinds enkele maanden maar al te goed. Heel de wereld is op deze mooie Pinksterdag nog steeds in de ban van een nieuw virus dat we nog niet compleet hebben kunnen ontrafelen. Om besmetting te voorkomen blijven we zoveel mogelijk thuis en we houden anderhalve meter afstand van elkaar, terwijl dat ons, sociale wezens als we zijn, helemaal niet op het lijf geschreven is. We snakken dan ook naar een wereld waarin verbinding en solidariteit weer de boventoon kunnen voeren.

Toch kun je ook van dit kwalijke virus het nodige leren. Ideeën en waarden waarover wij in ons kerkje vaak zingen en spreken, worden nu bijna door iedereen opnieuw ontdekt. Zoals: dat wij geen losse individuen zijn, maar dat we stuk voor stuk ingebed zijn in een groter geheel dat ons overstijgt, in een weidser wij dat ver uitgaat boven allerlei kleine onderonsjes. Of dat we onszelf meer dan ooit ervaren als kwetsbare en broze wezens. Juist nu worstelt haast iedere sterveling met grote levensvragen: waar komen we vandaan, waar gaan we naar toe, wat kunnen we

doen om een betere toekomst te scheppen, wat kan ons troost geven en bemoedigen?

Volgens het evangelie van vandaag houden Jezus' volgelingen zich – niet met Pinksteren maar op het paasfeest – schuil achter gesloten deuren. Ook een soort *lockdown*, omdat ze zo kort na Jezus' kruisdood vrezen dat ook hen zo'n smadelijke dood te wachten staat. Maar daarbinnen is het ook geen pretje, want zo dicht op elkaars lip zitten kan al gauw een hel worden. Ineens staat Jezus midden tussen hen. Hoe dat kan met die gesloten deuren, vertelt het verhaal niet. Wel dat hij hen vrede brengt en de wereld in stuurt om te doen wat hij heeft gedaan. En dat hij hen nieuw leven inblaast door hen te laten delen in de Geest waardoor hijzelf zijn leven lang bezield werd, en dat deze Geest het probate middel is om het kwaad de kop in te drukken.

Muzikaal intermezzo

Lucas vertelt zo'n zelfde verhaal aan het begin van zijn boek Handelingen. Zijn verhaal speelt zich af op Pinksteren, vijftig dagen na Pasen. Hij plaatst dat verhaal aan het begin van zijn boek Handelingen. Hij doet dat om te verklaren hoe het toch kon dat Jezus' volgelingen hun angst plotsklaps overwonnen en frank en vrij de wereld introkken om overal de goede boodschap te verkondigen dat de gekruisigde Jezus de redder van de wereld is. Handelingen is één groot succesverhaal, waarin problemen soepel en snel worden opgelost. Dat succes hebben Jezus' volgelingen volgens Lucas niet te danken aan hun eigen communicatieve vaardigheden of aan hun organisatietalent, maar aan een creatieve kracht, de heilige Geest. In zijn pinksterverhaal stelt Lucas de Geest voor als een windvlaag en een laaiend vuur dat alle volgelingen van Jezus in vuur en vlam zet. Dus niet alleen de apostelen of de bestuurlijke elite, maar iedereen die daarvoor openstaat: mensen uit alle rangen en standen, vrouwen en mannen, senioren en jongeren, slaven en slavinnen. De Geest legt alle volgelingen van Jezus woorden in de mond die ze zelf niet hadden kunnen bedenken, en zet hen aan tot daden die ze op eigen kracht niet hadden kunnen verrichten.

Ook in deze Coronatijd kunnen wij opleven door het pinksterverhaal van Lucas. Ook wij zijn eraan toe om nieuwe wegen te ontsluiten naar de toekomst. We zullen daar zelf onze schouders onder moeten zetten – dat weten we best –, maar zodra we dat doen, zullen

we ook merken dat er onder onze eigen handen meer tot stand komt dan we zelf voor mogelijk hadden gehouden. Ook nu is de Geest een krachtbron, die ons zolang wij dat vuur niet doven, kan en zal uittillen boven wat in ons eigen vermogen ligt. Moge dit besef ons een soort groepsimmunitet geven die ons weerbaar maakt tegen alle dwaalgeesten die angst en haat prediken, de schuld van alles steevast bij anderen leggen en zichzelf ophemelen tot de enige redders uit de nood. Wij vertrouwen erop dat zij niet het laatste woord hebben.

BELIJDENIS

G. *Geest die vuur en liefde zijt,
Geest die leeft van eeuwigheid,
voortkomt van de Zoon en Vader,
leid o Heer ons altijd nader
door uw liefde, door uw licht,
tot uw heilig aangezicht.*

*Geest van wijsheid, Geest van raad,
aller dingen zuiv're maat,
Trooster, die met wond're krachten
bijstaat wie in leed versmachten;
wees ons op de levenszee:
vaste baak en veil'ge ree.*

*Geest die waakzaam zijt en sterk,
hoed het schip van Christus' Kerk,
stuur het tot aan 't zalig ende,
tot der tijden loop zich wende,
van deez' onbestendigheid,
in uw stralend' eeuwigheid.*

GEDACHTENIS

Hem herkennen
in het breken van het brood.
In het brood het leven zien,
met een hart dat Liefde is -
aan wie wij ons door alles heen
mogen toevertrouwen -
om wie we in geen graf berusten,
in geen dood ten ondergaan -
om wie we allen gedenken met wie
wij brood en beker hebben gedeeld
en die ons door de dood zijn ontvallen.

Vandaag noemen we hier de namen van hen
van wie de uitvaart in besloten kring
moest plaatsvinden in Coronatijd:

Annelies Sluiter-Leenders overleden 9 maart 2020;
Henk de Croon overleden 19 maart 2020;
Henk Netelbeek overleden 27 maart 2020;
Jo van Wagenberg overleden 7 april 2020;
Piet de Bont overleden 29 april 2020;
Herman Verhoeven overleden 25 mei 2020.

Denk ook aan die vergeten heengaan, -
door ongeluk of geweld het leven verliezen, -
van honger en dorst omkomen, -
op de vlucht afgemat bezwijken, -
hun vredesmissie met de dood bekopen –
sterven van heimwee en verdriet –
zichzelf - waarom toch? – 't leven benemen.

Er zij licht, rust, vrede.

GEBED AAN TAFEL

Als hoop - ondanks alles,
als een horizon - de einder voorbij,
als een visioen - alle dag te boven,
sprak uit hem en spreekt in mensen
een grenzeloos vertrouwen:
Komen zal de geest die heelt
en als dauw de aarde drenkt.
Komen zal die zorg draagt
en het bange hart verkwikt.

G. *Soms wanneer ik zie wat er buiten gebeurt
wanneer ik hoor wat er klinkt in de natuur
dan is het of ik méér zie dan bomen en
bloemen,
méér dan een vogel in de wind.
Dan is het alsof Gij God ons groet van nabij.*

Komen zal die ons, tobbers, rust geeft,
drift en koorts kalmeert en
met ons meeleeft, zielsbedroefden.
Komen zal de geest die
wat besmeurd is zuivert,
wat verdord is opfleurt en
het gekwetste zacht verbindt.

Komen zal die
versteenden laat ontdooien,
verkilden warm ademt en
verdwaalden thuis brengt.

Komen zal de geest van God:
de geest van hem die,
als brood gebroken
van liefde is gestorven.

G. *Soms wanneer ik treur over hem en over haar
wanneer ik huil om hier en om daar
dan is het of ik treur om méér dan een mens,
méér dan mijn pijn.
Dan is het alsof ik hunker naar heel zijn bij U.*

Toen hem de mond moest
worden gesnoerd, zijn geest gedoofd,
heeft hij ten afscheid brood genomen,
het gebroken en gezegd:

Dit ben ik en ik beloof u vast
dat ge zult eten en drinken
aan mijn tafel in Vaders huis.
Neem, beleef en deel het leven
met mij en met elkaar.

Hij heeft de beker genomen,
die gedronken en doorgegeven
met de woorden:

Neem de beker van mij over
en geef hem door aan elkaar
totdat onze hoop en Gods belofte
werkelijkheid zijn geworden.
Doe wat ik heb gedaan;
maak een nieuw begin.

G. *Soms wanneer ik hoor hoe mensen goed doen
hoe zieken troosten, waarop stervenden hopen,
Dan is het alsof Gij God ons rakelings nabij
bent.
Zegen ons met een heilig geloof
en dit volste vertrouwen. Amen.*

Gij uit de dood verreezen,
gij de hoop die leeft onder ons,
gij die de steen hebt weggerold
alle dood teniet gedaan –

hoor ons aan nu wij bidden
voor mens en wereld.

Gij, onze God, maak ons mens,
zoals hij is geweest, Jezus Christus:
alle dood te machtig,
in U voltooid voor altijd.

Bidden wij zoals Jezus de wereld
heeft leren bidden

ONZE VADER

Onze Vader, die in de hemel zijt;
Uw naam worde geheiligd,
Uw rijk kome; Uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel;
geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schuld, zoals ook
wij aan anderen hun schuld vergeven.
En leid ons niet in bekoring,
maar verlos ons van het kwade. Amen.

LIED

*Hierheen Adem
Hierheen, Adem, steek mij aan
stuur mij uit jouw verste verten golven licht.*

*Welkom armeluisvader,
welkom opperschenker,
welkom hartenjager.*

*Beste tranendroger,
liefste zielsbewoner,
mijn vriend, mijn schaduw.*

*Even rusten
voor tobbers en zwoegers, voor
krampachtigen een verademing, ben je.*

*Onmogelijk mooi licht,
overstroom de afgrond
van mijn hart, jou zo vertrouwd.*

*God ben jij, zonder jou
is alles nacht en ontij,
wreedheid, schuld,*

*maar jij maakt schoon.
Verflenst mijn bloem - geef water
zalf mijn wonden.*

*Stijf sta ik, toegang verboden,
ijzig. Ontdooi mij, koester mij.
Vreemd ga ik, zoek mij.*

*Ik zeg ja, jij, doe nee.
Vergeld mijn twijfel met vriendschap
zeven maal duizend maal.*

*Niets ben ik zonder jou.
Dood wil ik naar jou toe.
Dan zal ik lachen.*

GEBEDEN EN LIED

G. *Alle leven is gegeven
door wie onze oorsprong is
die ons vraagt om zo te leven
dat er hoop en toekomst is.*

V. **Kom, Adem van God,
schenk vertrouwen aan wie angstig is,
maak scherp wie bot en zacht wie verhard is,
koester met uw warmte alwie verkild is.**

G. *Die ons vraagt in Christus Jezus:
maak wat klein is niet kapot
steun de weduwen de wezen,
dat is pas geloof in God.*

V. **Kom, Kracht van God,
wees ons nabij in deze bange tijden:
bemoedig die moeten vechten voor hun leven,
en dat zij die de strijd niet konden winnen,
voorgoed bij u geborgen mogen zijn.**

G. *Alwie stoken ruzie maken,
raken hoop en toekomst kwijt;
wie van harte vrede maken,
bouwen aan gerechtigheid.*

V. **Kom, Wijsheid van God,
verlicht ons arm-zalig verstand,
geef ons weer zin in het leven,
ook als wij treuren om wie wij verloren.**

G. *Alle leven is gegeven
door wie onze oorsprong is
die ons vraagt om zo te leven
dat er hoop en toekomst is.*

*Zo geloven is God loven,
zo geloven is te doen;
zo geloven komt van boven,
komt van binnen, gaan we doen.*

ZEGENWENS

Zegenen wij elkaar en die God en Goed is
zij met ons en zijn schepping.
Laat overal waar wij gaan en staan
de goede geest de wereld bezielen.
Dat wij het leven blijven vieren, in Gods naam,
Vader Zoon en heilige Geest. Amen.

LIED

G. *Alle mensen uitgedoofd
niemand die nog iets gelooft;
geestloos is elke dag,
niemand geestig nooit een lach.
Maar dan roept een jonge meid
met een stem vol zekerheid:*

*Eens komt er een dag van geest
zoals er nog nooit een is geweest.
Als ie komt die dag der dagen
zullen alle mensen vragen:
mag ik van jou deze dans?*

*Ieder huis een dooie boel
samen wonen zonder doel;
Alles keurig in de maat,
nooit een vonk die overslaat.
Maar dan roept een jonge vent:
ik wil leven in de tent.*

*Knechten, meiden zet 'm op
doe de dufheid uit je kop;
laat ze horen, oude man
dat jij vurig praten kan.
Kom maar grijsaard grijp je kans:
God vraagt iedereen ten dans!*

Verantwoording:

Waar is de God gebleven, CD Jij leve lang, nr. 16;
Bezinning Wim Weren / Lied om vergeving CD Jij
leve lang, nr. 17; De Geest des Heren heeft een nieuw
begin gemaakt, tekst: Huub Oosterhuis, zang: De
Beekse Cantorij; Overweging Wim Weren; Air CD
Een ster gezien, nr. 5; Geest die vuur en liefde zijt
tekst: Trad., zang: De Beekse Cantorij; Gebed aan
tafel (collage) Peer Verhoeven; Soms wanneer ik zie
CD Rondom de Beker, nr. 20; Hierheen, Adem, steek
mij aan (naar de sequens Veni Sancte Spiritus), CD
Niemand anders Huub Oosterhuis, Antoine Oomen;
Voorbeden Wim Weren / Alle leven is gegeven CD Jij
leve lang, nr. 20; andere teksten Open Kerk;
illustratie Ludwina Foolen.